

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

حوزه علمیه حضرت رقيه (سلام الله عليها)

موضوع

نقش محبت در استحکام خانواده

پژوهشگران

سمیه رایگان ، معصومه بامری ، پریسا نیری ، مریم بامری پلنگ ،

حنیفه بامری

استاد راهنما : زیور بامری

بهار ۱۳۹۵

تقدیم به

همه پدران و مادران ، استادان و معلمان ، زوج های جوان ، جوانان و نوجوانان و همه آنان که
در راه باریک زندگی و بر لب پرتگاه های هولناک و مهک بین انتخاب صلاح و فساد ، در جست
وجوی حقیقتند .

تقدیر و تشکر

با تشکر از استاد گرامی خانم هاشمی و معاون پژوهش خانم بامری و همچنین سرپرست خوابگاه خانم سپاهی که مرا در این تحقیق راهنمایی کرده اند برایشان آرزوی سلامتی و سربلندی دارم .

چکیده

محبت به معنای دوست داشتن کسی یا چیزی یا مهربان بودن نسبت به کسی یا چیزی است قرآن کریم که آخرین کتاب و پیام الهی است کامل ترین کتاب هدایت و عالی ترین دستور سیر الی الله است قرآن عین هدایت است یعنی هم دردان خود هدایت دارد و هم هدایتگر دیگران است در آیات و روایات سفارش های بسیاری به احترام و محبت به زن شده است و همان اندازه که محبت به زن مورد توجه قرار گرفته به اعتدال در محبت نیز سفارش شده است . هرگاه عوامل محبت قوی تر باشد محبت نیز شدیدتر می شود . محبت نظیر قانون جاذبه در این جهان است همانطوری که این جهان روی قانون جاذبه پابرجاست خانه و خانواده هم روی محبت و رحمت پابر جاست . به ضرورت محبت به پدر و مادر هم عقل حکم می کند و هم شرع و محبت زن و شوهر به همدیگر کانون زندگی شان را روشن و پر فروغ نگه می دارد و به آنها علو نفس و عظمت روحی می دهد .

یکی از نیازهای اساسی روانی افراد برخورداری از محبت دیگران است محبت والدین به کودک برای رشد عاطفی اش بسیار ضروری است . احترام و محبت در روابط خانوادگی نقش بسیار مهمی در سلامت خانواده دارد هرچه احترام و محبت به یکدیگر عمیق تر باشد زندگی خانوادگی از آرامش و لذت بیشتری برخوردار است .

آفات محبت

۱- تند خوئی

اول چیزی که محبت را از خانه می برد و شیشه محبت را می شکند تندخویی است ، اختلاف ، تندی ، پرخاشگری ، شیشه محبت را زود می شکند . اگر زن در مقابل شوهر زبان دراز شد، پرخاشگر شد همان جمله اولش یک ضربه به احساس مرد می زند . اگر مرد تندخو شد همان فریاد او ، تندی او ، در مرتبه اول یک ضربه به محبت می زند و اگر خدایی نکرده این تندخویی از طرف هر دو ادامه پیدا کند قطعا شیشه محبت شکسته می شود . و بالاتر بگویم محبت به نفرت مبدل می شود . به سنگدلی و قساوت مبدل می شود . مخصوصا اگر در تند خوئی ها و پرخاشگریها زخم زبان باشد والعیاذلله کسی را به رخ او بکشند . یعنی مثلا زن مردی را به رخ شوهرش بکشد بگوید ببین چه زندگی خوبی دارد ، چه مرد خوبی است یا العیاذبالله مرد زنی را به رخ زنش بکشد بگوید ببین زن همسایه چه زن خوبی است . این جمله به اندازه ای کوبندگی دارد که نه فقط محبت را از بین می برد بلکه نفرت می آورد ، نه فقط رحمت و دلسوزی را از بین می برد که قساوت و سنگدلی می آورد . باید مواظب باشیم اینگونه امور در زندگی ما نباشد .

۲- فحش و تک

اگر در زبان مردی یا زنی العیاذبالله فحش باشد این مرد و زن شخصیت ندارند خدا و پیغمبر خدا و ائمه طاهرين با آنها قهرند شخصی رفیق همیشگی امام صادق علیه السلام بود هر کجا امام صادق می رفت دنبال او بود .

روزی امام در راه بود و او هم دنبال امام صادق علیه السلام ، غلام این مرد عقب ماند صدایش کرد غلام نشنید مرتبه دوم صدا زد غلام نشنید و جواب نداد مرتبه سوم عصبانی شد گفت یابن الفاعله با تو هستم همین که ناسزا و فحش به زبان این مرد آمد اما ایستاد و دست به پشانی مبارک زد یعنی عزا شد پس گفت : سبحان الله ، به مادرش تهمت زنازدی ؟ من تا الان تو را آدم باورعی می دانستم ولی الان معلوم شد که چنین نیست . گفت یابن رسول الله مادرش سزی و مشرک است . امام فرمود مگر نمی دانی که هر قومی برای خودش قانون ازدواج دارد ؟ دیگر حق نداری با من باشی راوی این حدیث می گوید دیگر ندیدم که این مرد با امام صادق علیه السلام راه برود .^۱

از این روایت استفاده می کنیم که اگر کسی به بچه اش فحش دهد ولو تقصیر داشته باشد اگر به خانمش فحش دهد ولو تقصیر داشته باشد اگر یک خانمی به شوهرش فحش دهد ولو تقصیر داشته باشد خدا و ائمه طاهرين با او قهر می کنند و از طرفی این فحش مجسم می شود و به صورت بدی هم مجسم می شود و رفیق او در عالم برزخ و قیامت است و در قیامت رسوا است .

^۱ - آیت الله استاد حسین ، مظاهری ، اخلاق در خانه ، ج ۱ ، چاپ ۱۹ ، قم ، انتشارات اخلاق ، ۱۳۹۱ ، ص ۲۱۷-۲۱۶

، به نقل از اصول کافی ، ج ۴ ، ص ۶

۳ زخم زبان

دیگر زخم زبان است که شیشه محبت را می شکند و گناهش به اندازه ای بزرگ است که امام صادق علیه السلام می فرماید : پروردگار عالم فرموده است : « هُنْ أَهَانَ لِي وَلِيًّا فَقَدْ أَرْصَدَ لِمُحَارَبَتِي^۱ » اگر هرکس به ولی من توهین کند مثل این است که با خدا جنگ کرده است . و پروردگار عالم فرموده است هرکس با من بجنگد با او می جنگم و معلوم است که خدا با کسی اگر بجنگد دنیا و آخرتش به کجا می رسد .

اگر یک آقا به خانمش بگوید ببین زن فلانی چقدر خوب است ، زن به شوهرش بگوید ببین مرد فلانی چقدر خوب است ما که خیری در خانه تو ندیدم . رسول گرامی صلی الله علیه واله وسلم روی منبر می فذمود اگر زنی به شوهرش بگوید ما که خیری در خانه تو ندیدیم تمام اعمال خیرش نابود می شود اگر مردی به زنش بگوید ما که از تو خیری ندیدیم تو هم زن نشدی تمام اعمالش نابود می شود . یعنی در نامه عملش دیگر کار خیری نخواهد بود .

آنچه باید زن و مرد به آن توجه داشته باشند این است که زخم زبان ، یکدیگر را کوچک کردن ، مخصوصا در مقابل دیگران ، دیگری را به رخ همدیگر کشیدن ، به اندازه ای ضربه به محبت می زند که بعضی اوقات مبدل به نفرت می شود ؛ مبدل به قساوت و سنگدلی می شود و زندگی سخت و خانه مثل قبر توام با شکنجه می شود . بنابراین نباید با یکدیگر تند برخورد کنند^۲ .

^۱ - آیت الله استاد حسین ، مظاهری ، اخلاق در خانه ، ج ۱ ، چاپ ۱۹ ، قم ، انتشارات اخلاق ، ۱۳۹۱ ، ص ۲۲۰ -

۲۱۹ ، به نقل از اصول کافی ، ج ۴ ، ص ۴۱

^۲ - همان ، ص ۲۲۰

نتیجه

از آن جا که ریشه « محبت » را باید در معرفت جست ، به حسب قوای ادراکی محبت دارای

اقسامی است : ۱- حسی یا طبیعی ؛ ۲- خیالی ، عقلی

زن تشنه محبت و موجودی سرشار از مهر و عاطفه است ، از وجودش مهر و محبت می جوشد

دلش می خواهد محبوب دیگران باشد و هرچه محبوب تر باشد ، شاداب تر خواهد بود . اما اگر

بداند که محبوب کسی نیست خود را شکست خورده می پندارد و پژمرده و افسرده خواهد بود از

این رو مهمترین و نیکوترین روش همسررداری محبت و علاقه است . مرد تشنه محبت است ، محبت

امری متقابل و وظیفه هر دو است ، زن با اظهار محبت به شوهر علاوه بر اینکه اعتماد شوهر را به

خود جلب می کند رشته های پیوند او را با کانون خانواده استوارتر می سازد . زن با اظهار محبت می

تواند در روح و قلب شوهر خود نفوذ کند و به او شادی و امید دهد ، اضطراب و نگرانی او را از

میان ببرد و به جای آن به او آرامش و اطمینان خاطر ببخشد .

احترام و محبت در روابط خانوادگی ، نقش بسیار مهمی در سلامت خانواده دارد ، هرچه احترام

و محبت به یکدیگر عمیق تر باشد ، زندگی خانوادگی از آرامش ، لذت ، توانایی و رشد بیشتری

برخوردار خواهد بود . حفظ حرمت زنان و اظهار محبت به آنان از توصیه های خداوند به مردان

است .

از آفات محبت می توان تند خویی ، فحش و کتک ، زخم زبان را نام برد .

منابع و مأخذ

- ۱ - قرآن مجید
- ۲ - انوری ، دکتر حسن ، فرهنگ بزرگ سخن ، ج ۱ - ۴ - ۷ - ۸ - تهران ، چاپ اول ، انتشارات سخن ، ۱۳۸۱
- ۳ - عیسی زاده عیسی ، خانواده قرآنی ، چاپ ۳ ، قم ، انتشاران موسسه بوستان کتاب ، ۱۳۹۱
- ۴ - فتحعلی خانی ، محمد ، علم اخلاق ، ج ۱ ، چاپ ۲ ، قم ، انتشارات مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (ص) ۱۳۸۹
- ۵ - طباطبایی ، علامه سید محمد حسین ، تفسیر المیزان ، مترجم مولوی ، همدانی ، حجت الاسلام و المسلمین سید محمد باقر ، ج ۱۲ ، چاپ سی ام ، قم ، انتشاران اسلامی ، ۱۳۸۹
- ۶ - کاشفی ، محمد رضا ، آیین مهرورزی ، چاپ ششم ، قم ، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم ، ۱۳۸۷
- ۷ - مظاهری ، آیت الله استاد حسین ، اخلاق در خانه ، ج ۱ ، چاپ ۱۹ ، قم ، انتشارات اخلاق ، ۱۳۹۱
- ۸ - مکارم شیرازی ، آیت الله العظمی ناصر ، تفسیر نمونه ، ج ۲ ، ۲۳ ، چاپ ۲۷ ، تهران ، دارالکتب اسلامی ، ۱۳۸۶
- ۹ - معین ، دکتر محمد ، فرهنگ فارسی ، چاپ ۶ ، تهران ، انتشارات سرایش ، ۱۳۸۰